

Иса Христостың жолдары

<p>Иса Христостың жолдары, оның кісілік зердесіне, адамзаттың және жердің өзгерістеріне жарнағы:</p> <p>тәуелсіз ақпарат бет көптеген тәжірибе және зерттеу өрістерден табылған жаңа көзқарастармен; жеке адамның дамушылығы үшін практикалық кеңестермен.</p> <p>Осы бетте Қазақ тілде ғибадатпен бірқатар байланысты негізгі нұсқауларды табасыз</p>		<p>„Дін адамның құдаймен қайырмалы байланыстай“¹⁾</p> <p>„Иса және ислам туралы ақпарат“¹⁾</p> <p>Басқа көптеген тілдерде²⁾ одан басқа евангелиелер және Иоанның аңқылдақ сөздер туралы біздің толық түсіндірмелерді және басқа көп тақырыптармен қатысты тарауларды табасыз.³⁾</p>
---	---	---

1) қысқартылған болжамалар: [türkçe](#) ...

2) толық нұсқалар: [ағылшын](#) және [неміс тілдерде](#) үнемі жаңаланады...

[Одан басқа:](#) [Русский](#) ...

<http://www.ways-of-christ.com/kk>

Бейбітшілік, өмір және жер үшін ғибадат

Осы ғибадат біржолы христиандық көзқарасын қалай ол өзі тиімді ғибадатқа әкелуін түсіндіреді:

Құдай, менің басталуым, менің жәрдем және менің үмітім!
Иса Христоспен бірлесіп бәрі Сенен шығатын/келетін істер үшін Саған алғыс айтамын;
бәрі Сенен алыстатқан істер үшін кешірім сұраймын;
мына тыныштықта Сенің рухын арқылы маған шығармашылық ізденуге рұқсат бер.

Мен басқаларға олардың Саған кележатқан жолында жаманшылық жасамау үшін бағытта мені;

Мен басқаларға Сенің ықтиярын бойынша жәрдем беру үшін бағытта мені;
Менім жолымда қорға мені. *

Өмір және өлім туралы биліктерді Сенің қолыңа беруге кісілерді жігерлендір

**;
Сенің жаратылыс үшін жұмыс істейтіндерге жәрдем бер***;
Осы дүниені олқылыққа Сенмен уәделі жаңа заманға жүргіз.****

*) Осы жерде Басқаларды қосып жіберуге мүмкін

**) Осы жерде егжей-тегжейлерді қосып жіберуге мүмкіншілік бар немесе аяғында медитация отырысында қаралуы мүмкін, мынадай сияқты „Жәбірдің және қайырмалы жәбірдің жандандыруын тоқтату“, „Мәселелерді шешіп жәбірді оның бір негізінен құр қалдыру“, „Қайырымды ерігі бар басқа діндерге сенетін кісілермен бейбітшілік диалогын жүргізу“,

салыстыр: Мат. 5:9 және 26:52

***) Азаптанған табиғат жәрдем сұрап жылайды. Құдайға немесе Христосқа

толқындатқан табиғат апаттардан қорғауға өтінуге уақыт келді. Бірақ бұл адамның жүріс-тұрысын жаратылыс жөнінде өзгертуді ауыстырмайды.

****) Лука 11:2; 21:31. Аңқылдақ сөз 11:16; ... тағы да қара Әке біздің, Матфей 6, 7-15.

Құдай оған берген меірді бөле алады.

Ғибадат және рухани өмірмен рухани әрекет бір-бірімен қабысады, екеуі бір-біріне сүйенеді.□

3) Басқа тілдердегі толық негізгі текстінде мына тараулар бар: **бірінші бөлім:** осы тексттің мақсатына кіріспе және осы текстпен қолдану, медитация үшін методикалық нұсқаулармен және басқалар; „Алдымен сөз болды“ „сөз да ет/бой болды...“; Назареттілік Иса: оның туу; христиандық мағынасында қайта туу туралы арнайыбетпен; Болды ма айтарлық оқиғалар Исаның жас жастарыңда? „Екі Иса балалар“ туралы айтыс-тартысқа түсініктеме; Иоанн Шоқындырушымен Йордан өзенде шоқындыру; арнайы бетпен: кәзіргі шоқындыру туралы ескертулер; Шөлдегі тым-тырыс; Азғырушылықтар; Кана қалада үйлену той; (сексуальность, мейір, түсінік және жақсы көрушілік туралы христиандық көзқарастар); „Қасиетті“ иждағат (Эмоция туралы көзқарастар); Таулы қыраттағы уағыз (парасат туралы көзқарастар); Құтқарушының Табор таудағы кейпі өзгеру; „Керемер әрекеттер“ туралы мәселе; Лазардың қайта тірілу; „Қойдар“; Христос және аяқ жуу; және Бетанияда майлау (христиандық рухани бастама туралы негізгі көзқарастар); Ақырғы кешкі ас, тұтқынға түсу және қамшылау; Тікенді таж салдыру және қоштасу сөздер; Керіп тастау және қабырлау, христиандық мистикасының нұсқауларымен; Бос зираттың, „дозаққа түсу“ және „жәннәтке шығу“ мәселесі; Қ айта тірілу; Өрлеу, Шығу; Троица оқиғасы; Исаның сүреттемесі.

Екінші бөлім: Иоанның аңқылдақ сөзі; Сәуегейліктерді қалай орағыту керек; Иоанн апокалипсистың мазмұндарына: Жеті шіркеулер - кәзіргі шіркеулер және теологиялық ағымдар және христиандық туралы арнайы бетпен; Жеті мөрілер; Жеті кернейлер; „Жеті“ тарсылдар/күркіреуілер және екі пайғамбарлар; Әйел және айдаһар; Теңізден келген жеті басты жануар; Жерден келген он мүйізді жануар; „Ақырғы жеті кесапаттар және ‚Вавилонның‘ аяғы“; (Нақтылы) „мың жылдық бейбітшілік дүние“; „Жаңа жәннәт, Жаңа жер және „Жаңа Йерусалем“; Соңғы тарау: Христиандық бағдар; Таблица: Христиандық нұсқау жол – „Дүниеде, бірақ дүниеден емес“, „Үшінші жол“; Сүреттеменің сапасына, басып шығарылған текстқа нұсқау және құқтар; e-mail (электрон почтаның) формуляры.

Үшінші бөлім, 4 бөлім: Көп басқа тақырыптар: Ескі ғәқлия, Иудаизм және Иса Христос; Этикалық байлықтардың негізлер; Заратустра; Иса Христос және ислам; Иса Христос және буддизм; Индуизм; Таоизм; Шинтоизм; „Исаның барлық әшкерелеу туралы“ кәзіргі әнгімелерге қысқа түзету; Жаратылыстану және құдайға наным; Иса және көрек мәселелер; Иса Христос және шипа болу бүгін де; Бейбітшілік, өмір және жер үшін ғибадат; Экономика және әлеуметтік мәселер туралы христиандық көзқарастар; Қоғам және саясат туралы христиандық көзқарастар; Философия және христиандық –Хабермастың „Наным және білім“ сөзіне түсініктеме; Шабыт және шіркеулер; ...

[Авторлық құқ:](#) біздің беттерімізді өзгертпей принтер арқылы басып алуыңыз және оларды қызықандарға беруіңіз мүмкін.

[E-mail: ways-of-christ.com](mailto:ways-of-christ.com) (мүмкін болса өтініш ағылшын немесе неміс тілде жазуға өтінеміз)

Дін¹⁾ Исамен бір жолда адамның Құдайға "қайта қосылуы" ретінде

1) Религия (дін) сөзі латын тілінен шыққан ge-ligio = бізде "өзегімізден" денеге ие болатын Құдаймен қайта бірігу. Осы секілді нәрсе голограмма сияқты кең ауқымда да орын алады.

Адам өміріндегі тереңірек мәселелерді түсіну

Денені емдегеннен кейін де өзгерістер үшін Иса бірінші : "Жақсарғың келе ме?" (Иоанн 5,6) немесе "Құдайға жақындағың келсе, сен өзіңнің әлі де өзгертуді керек ететін кемшілігіңді білесің бе?"- деп сұраушы еді. Өмірде Дінмен байланысы жоқ қарапайым нәрселердің астарынан өзек жіпті табуға болады. Бала есейе келе жаңа қабілеттерге ие болады, алайда бастапқы қабілеттері тез сөніп қалады. Кейіннен бұл табиғи қабілеттерді қайтадан жаңартып көруге болады. Мұндай жағдайда жаңадан қосылған қасиеттер қалып, бұл кезде тұлғаның қатаюуы босаңсиды немесе өшіп қалады. Ақылмен және түйсікпен өмір сүру арасындағы "жүректегі" әлсіз көпірдің үзілуіне әкелетін бар ой мен өмірдің арасындағы үзіктер қайтадан берігірек жалғасады. Осы үзіктің жұмақ аңызындағы "білім ағашының жемісін жеудің" бір мағынасы екендігін және Исаның "Өзгеріп, балалар сияқты болмайынша, аспан патшалығына ешқашан кірмейсіңдер" деген сөзінің өзгеріс пен оралудың мүмкіндігін терең білуге негізделгенін көрсетуге болады – Матфей 18,1-3; Марк 10,15; Лука 18, 17. Бұл тек балалардың қысылмайтын қылықтарына емес, "адамның пайдалану жөніндегі басшылығының" жоғалып қалған бөлігі – "бастапқы" (ағыл.: "archetypical" ²⁾) болып табылатын дамудың алғашқы негіздеріне қатысты. Бұл жол қазіргі күнгі шектеулі интеллектуалдық сана-сезімнен әлдеқайда алысқа апара алады.

2) Кісінің жағымсыз ("ібілістік") қасиеттерін жеңудің ішіне аталмыш үзікті жалғау кіреді.

"Archetypal" (бастапқы) – С. ДЖ. Юнг және басқалардың терең психологиялық термині; адам болмысының әр түрлі формалар/фигуралар ретінде, мысалы түстерде, бастан кешірілген негізгі үлгілері.

Бұл – кісі мұның барлығын өз бетімен оңай меңгеріп кете алады деген сөз емес. Иса мұны меңгеру үшін шынайы жол және құдірет немесе мейірім ұсынады. Шындықты іздеуші христиандар, христиан мистиктері және христиан алхимиктері өздерінің (одан ары) кемелдену жолдарын тапты (салыстырыңыз: мысалы: Матфей 5,48; Иоанн 10,34;...). Көптеген басқа христиандар саналы немесе санасыз түрде, мейлі олар іштей іздесін немесе өздерінің сенімін қоғамдық өмірде қолдансын немесе екеуін де қатарластырсын – біз "толық христиандық" деп атайтын бірдей тәжірибені бастарынан кешіреді. Мыңдаған жылдардан бері көптеген басқа мәдениеттер де сол ішкі арпалыстардың шешімдерін іздеумен келді, мыс. Дао алхимиктері және кейбір Йога мектептері ³⁾.

3) Сөзбе-сөз "қамытқа жегу" дегенді білдіретін үндінің "Йога" деген сөзі де түп-тамырмен мәңгілікке қайта байланысу деген мағынаны береді. Бұл және осындай басқа жолдар да Христиандық жолы сияқты бір мақсатқа жеткізуі тиіс дегенді білдірмейді.

Иса, "жаңа Адам" – сол уақыттан бері адамдардың сөніп қалған бастапқы қасиеттерге қайтадан ие бола алатындығының және қазіргі уақытта қауіп төндіріп тұрған олардың жолдан тайған қасиеттерін түзететін уақыт келгенінің белгісі. Жерге "қуанышты сәт" ретінде өмір мәнінің бастапқы қайнар көзі – Құдаймен байланыстың және аса дамыған адам санасының мысалы болды. Ол азғындау күштерін жеңді. Адамдардан ерекше болса да, ол да осыны көрсеткен адам баласы болатын. Сондықтан да адамдар мұны да істей алады, әсіресе олар мұны саналы түрде істесе. Жануарлардың бір түрі өздерінің Р. Шелдрейк ашқан өзара күш өрісінің ықпалымен бір аралда үйренген нәрсені басқа аралдағы дәл сондай жануарлар тезірек үйренетіні сияқты, тіпті тарихтағы Исаны білмейтіндер үшін де оның қайта келуін қоса алғанда, өмірінің ықпалы тиюі мүмкін.

Біріншіден, Иса және Құдаймен іштей байланысу шіркеусіз мүмкін бола алады, алайда христиандардың тиісті қауымының көмегі тиеді. Исаны тек рухани кеңесші немесе әлеуметтік реформатор ретінде қарастыратын құдай туралы қарама-қайшы ілімдер енді ең соңғы құрал емес, бірақ олар, әсіресе бір кісі біреуден артығын білсе, оған ой беруі мүмкін. Әрбір жеке тұлға өз бөлмесінде оңашада, ақырында көпшілік орында да Исамен үйлесім таба алады. Осы мақсатта адам евангелиеден өзіне мирасқа қалған қасиеттерін естеріне ала алады. Исаны өлімнен аман қалып, қайта келген деп оған ашылса, Исамен осы уақытта өмір сүріп жүрген тұлға ретінде байланыса алады. (Әдетте Исаныкінен басқа күйде өлімнен кейін тірілген басқа кісілер туралы көптеген дәлелдер бар.) Адамдар "оның атына", өзінің ағасы ретінде онымен бірге сыйына алады. (қараңыз: Иоанн 15,16; Матфей 6, 7-15; Матфей 18,19-20). мысалы:

Құдай, менің басталуым, менің жәрдем және менің үмітім!
Иса Христоспен бірлесіп бәрі Сенен шығатын/келетін істер үшін Саған алғыс айтамын;
бәрі Сенен алыстатқан істер үшін кешірім сұраймын;
мына тыныштықта Сенің рухын арқылы маған шығармашылық ізденуге рұқсат бер.

*) Егер кімде-кім Мәриямды қосқысы келсе, қоса алады. Осылай да адамның еркектік және әйелдік қасиеттері бірдей жетілуі мүмкін.

**) Қосымша мынаны істеуге болады: 1- жағымсыз болған сияқты немесе осыған ұқсас сезіммен қарау (мыс.: тіпті бұл ой немесе сөз жүзінде ғана болса да, мазасыздық, жек көру және ашу-ыза, немқұрайлылық және арсыздық, қатты шүбәлану немесе қиындық; , салыстырыңыз: Матфей 5,22). 2 – Бұл туралы ойланудың орнына, мұның не екенін жақсырақ түсіну үшін бір минуттай күту. 3 – қазір сезіліп отырған осы қиындықты дұға кезінде Құдайға беру. (Бұдан басқа, осылайша бүкіл өмірін Құдайдың немесе Исаның қолына беруге болады). 4 – біраз жеңілдік сезілгенге дейін тыныш тұру.

***) Үнсіздік "болған жайларды тыныштандыруға мүмкіндік береді" және осылайша осымен шұғылдануға немесе сыйынуға жақсырақ дайындайды. Сосын жаңа нәрселерге кішкене ғана ашықтық қайтадан пайда болады.

Осы жолдағы әдептің маңызы

Жолдағы бір деңгей - "Құдайды жақсы көру" бәрінен де жоғары "және көршінді өзің сияқты жақсы көру" (Матфей 19,19) болып табылады. Өзіңді жақсы көру де өзің үшін тапсырма табуға тырысудың бір бөлігі болуы мүмкін. Сүйіспеншілік арқылы Исамен байланысуға болады, өйткені бұл – оның даналықпен аралас келген негізгі табиғаты. Сонымен қатар, жақсылық жасау да өзінің нәтижелерімен христиандық жолын ашады. Иса бұрынғы әдеп негіздерін ұстанған, өйткені (әдетте) "адам не ексе, соны орады" (Гал. 6,7), бірақ ол жеке тұлғаның жауапкершілігіне сыртқы заңнан гөрі үлкенірек мән беретін. Мұнда біз өзіміздің ішімізде Иса өз өмірі арқылы көрсетіп кеткен рухпен үйлесіп жатқан ар-ұждан сияқты сезілетін бір нәрсе бар екенін сезуге болады. Бұл сәтті жеке өзің жүректе немесе жанда немесе рухта сезуге болады. Мүмкіндігінше жиірек Исаның белгілі қасиеттерін еске алған пайдалы. Осылайша, мейлі қазіргі уақытта соншалықты үлкен әсерлер болмай-ақ қойсын – анағұрлым тікелей байланыс пайда бола алады.

Осылайша өзіміздің ішімізде мейірімділік арқылы дамыған құдірет тағы да "сыртқы" Исадан және Құдайдан келетін жалпы емдік қасиетті тарта алады. Мұнда да жекелей сезінген басқа болады, алайда бұл жағдайда өзіңе және айналандағыларға тиетін әсері қарқынды болуы мүмкін. Баяғыда аздаған "мистиктер" мен "әулиелер" сезінген ол сезімдер қазір "ақырзаманымыздағы" қарапайым адамдардың арасында тарала алады. Мұның маңыздылығы бірден біліне бермеуі мүмкін, сондықтан да ол мұнда атап өтілуі тиіс. Қызыққандар бұл түрлендіру күшін мойындауы мүмкін, әйтпесе осымен үйлесе отырып, жеткілікті қасиеттерін дамыта алмағандардың тосқауылдарына ауыр соққы

болып тиюі мүмкін. Осы себепті бұл бір "сот" сияқты сезілуі мүмкін.

Мен басқаларға олардың Саған кележатқан жолында жаманшылық жасамау үшін
бағытта мені;
Мен басқаларға Сенің ықтиярын бойынша жәрдем беру үшін бағытта мені;
Менің жолымда қорға мені. *

*) Мұнда басқалары қосыла алады.

Тарихымыздан бұрынғы заманнан бергі мәдениеттердегі осыған ұқсас кең ауқымды даму

Балалықтан ересектікке дамудың аталған сатылары сияқты, адами мәдениеттер де естіліктің ұқсас сатыларынан өткен. Бір жағынан, олар жаңа қабілеттерге қол жеткізді (бұрынғыдан да еркінірек ерік, сезімдер мен ойлар). Екінші жағынан, бүкіл "жаратылыспен" алғашқы таныстық проблемалы салдарымен азайды. (Салыстырыңыз: мысалы: Жан Гебзер, "Ursprung und Gegenwart" -german-: Бірінен кейін бірі "ескірген", "сиқырлы", "мифтік" және интеллектуалдық сана келеді, ал олардан тыс одан да жалпы дұрыс ақыл дамуы мүмкін. Көрнекті тұлғалар бұл көтерілу сатыларын өздерінің мәдениеттері үшін жемісті етуге көмектесті. Бұл барлық кедергілерге қарамастан орын алған болатын, бірақ, аталғандай, бұрынғы қабілеттерге нұқсан келді. Жаңа тарихымызда адамзат пен халықтар тірі қалғысы келсе, әрі қарайғы кішірек немесе үлкенірек даму сатыларын меңгеруге шақыруды қабыл алуға мәжбүр. 4). Бұл мүмкіндіктер шамамен 2000 жылдан бері бар. Бұл даму бұдан ары ақыл-ой сияқты бұрынғы қасиеттерді азайтпауға тиіс. Егер жеке тұлғалардың жеткілікті саны бұрыннан да тұтасырақ, дұрыс, ақылды дамыса және өздерінің киелі түп-тамырларымен ¹⁾ байланысын жаңартса, адамзат "жоғарыдан" келетін көмекпен ақырзаман апаттарын жеңе алады. Мұның бейбітшілік қозғалысы және с.с. әлемдегі белсенділерге де қатысы бар. Барлық түзу ниетті адамдардың бұл "ойында" міндетті түрде өз алатын орындары болады. Құрылған діни мектептер бойынша көптеген адамдар айқын ізденіс үстінде. Олар болашаққа қарай жүруін жалғастырып, өткеннен құтылады, дегенмен бұл жерде бір "аралық" болуы мүмкін. Егер кімде-кім мақсат – адамзатты немесе саналылықтағы ілгерілеуді "құтқару" деп түсінсе де бәрібір. Қазіргі бағалау таразысы өзгертілуі тиіс, өйткені ескі "бағдарламаның" қайда апарытыны анық. Барлығы бір тұтас нәрсенің бір бөлігі болып табылады, сондықтан жақсылық істеу әлемге көмегін тигізеді.

4) Біз Герберт Грульдтің "Himmelfahrt ins Nichts" (немісше "Ешнәрсеге мадақтау") атты соңғы кітабымен тек бір себептен келіспейміз. Өйткені, адам қанша дегенмен тек бір сәт – Құдай болып табылатын ұмытылып кеткен даму және құдірет көзін сезе алады.

Өмір және өлім туралы биліктерді Сенің қолыңа беруге кісілерді жігерлендір **;
Сенің жаратылыс үшін жұмыс істейтіндерге жәрдем бер***;
Осы дүниені олқылыққа Сенмен уәделі жаңа заманға жүргіз.****

***) Бұл жерде егжей-тегжейлер қосылуы немесе дұғадан кейін барып ойланылуы мүмкін. Ол былай: зорлық-зомбылықты тоқтату', 'зорлық-зомбылықтың бір себебін жою мәселелерін шешу', 'діндердің арасындағы ең ізгі ниеттермен әрекет ететіндерімен бейбіт келіссөздерді бастау',

****) Лука 11:2; 21:31. Ашылу 11:16. Құдай өзіне берілген сүйіспеншіліктерді тарата алады.

Осылайша Құдай "жолына қайта түсу" кең ауқымда да, тар ауқымда да біздің

Иоанн 16,12-13: "Менің әлі де сендерге айтарым көп, бірақ оларды сендер қазір таси алмайсыңдар. 13: Ақиқат Рухы келген кезде, ол сендерді ақиқатқа бастап апарады, өйткені ол өз құдіретімен сөйлемейді, бірақ ол сендерге не айтса да, не мәлімдесе де, болатын нәрселерді айтады.

Иса және ислам туралы ақпарат

Бұл діндер арасындағы түсінікке және көп жылдар өткізілетін «бейбітшілік пікірталасқа» үлкен салым. Мына ескертпелердің ниетіне исламды түгелімен мінездеуге кірмейді, әсіресе талдау еркіншілік құранда да болса және түрлі дін ағымдар ислам ішінде болса. Әлбетте Құранға негізгі мағына тән сәл ғана басқа ислам аңсарларына. Мұсылмандар да кейбір христиандар сияқты өз қасиетті аңсарды нақты білмеуі ойда болу керек.

Ислам*) және басқа жазбаша діндер

Исламдың мәні „құдайдың ерігіне бағыныш“. Құран, Мұхаммед пайғамбарға Жебірейіл арқылы берілген исламдың қасиетті аңсары, құдай берген/діні рух ретінде түсініледі. Пайғамбар „уақытша“ жіберілген деп саналады (сүре 5, 19*). Мұхаммед пайғамбардың ілімі бойынша қасиетті Құран дінге сенгендерді „жазбаша адамдарға“ және „дінге сенбейтін кісілерге/кәпірлерге“ айырып танады. „Жазбаша адамдарға“ (мұсылмандармен қатар) ерекше бір негізі бар еврейлер және христиандар жатады кейде сондай-ақ Заратустраға сенгендер (сүре 22, 17). Себебі Құран да бір құдай, ақыреттік сот және ғибадат туралы тиісті ілімдерді өз елдеріне немесе өз уақытына берген „пайғамбарлардың“ қатарын таныды (мәселен, сүре 6, 83-92; сүре 7). Алла деген сөздің ататегі „Елохим“ сөзге ұқсас, „Елохим“ деп Мұса еврей кітаптарда құдай аталады. Бұл діндердің адамдары бірынғай негізлерге сенгендіктен олар Құранда да дінге сенбейтін кісілерге/кәпірлерге жатпайды (сүре 5, 48 және тағы тағылар).

Құран христиандар мен иудейлерге: «Сіз Кітап/Тәураттың/ адамдары » (сүре 4:171), «Сіз Исраилдың балалары», деп жиі тура да үндейді. Сондықтан оларға қасиетті Құранмен да айналасуға мүмкін (тіпті осыны көбі кезде істемесе де). Динитану барлық діндердің қасиетті жазуларымен әрдайым айналасады.

Иса Христос Құранда

Құранның бір неше жерлерінде Иса құдай жіберген пайғамбар деп және „Адам сияқты жаратылған“ анықталмаған мағынасы бар құдайдың "сөзі" деп танығанына нұсқау беріледі (сүре 2, 3, 5, ...). Сонымен осы заманғы христиан теологтарға қарағанда ол жақсы түсінілген исламда кез келген оқиғада артығырақ саналады, осы заманғы христиан теологтар тек ғана әлеуметтік реформатор Исаны қалдырған! Тек кеш троица ілімінің рамкасында Иса құдайдың ұлы деген ілімін - Мұхаммед уақытының христиандары оны өте жер қонымды мағынада түсініп жүрген - Құран қабылдамады. Бұны - 1 Иоанндағы „құдайдың сөзін“ - бастапқы пункты бар адамдар да ұғысын деп шынайы түсіндіру алатын христиандар азғана бар болған (мәселен, сүре 6, 101).

Ислам дініне сенетіндіктің айғағы: Алладан басқа құдай жоқ және Иса /Иисус/ пайғамбарды Алла туған жоқ, бірақ дүниеге келтірген деген ұғыммен христиандар көну керек еді. Сосын «логос» /грек тілінен/ деген ұғым Тәуратта Иисус Христостың құдіретті ататегін білдіреді. Құдай христиандарға өз елшісі Иса пайғамбарды жіберген. Бұл Евангелиеде «Сөз» деп аударылады және Құранда Иисусты белгілейді. Құранның негізгі догматтарында да, Тәурат кітабында да не мұсылмандар, не христиандар біле алмаған құпиялар жасырынған. Сондықтан осы ұғымдар туралы пікірталас бекер. Осы

ілімбұлақтар көпдіндер ілімі деп есептелінеді. Бұл Иисустың өсиеттеу әлпетіне сәйкес болмай ма: «Бір Аллаға менің атымнан /яғни Иисус пен қатынасып/ сиыныңдар» /Иоанның аңқылдақтығы 15:16/. Иисустың өмірі бір Алламен жақын байланысты, адамдарды Аллаға жақындату тек Иса пайғамбардың қолында.

„Логос“/сөз (1 Иоанн евангелиеде „құдайдың сөзі“, сол жерде Христоспен байланысты атау) Құранда Исаға қатыссыз кездеседі (сүре 13, 12, сүре 11).

Құран Исаны „Адам сияқты жаратылғандай“ көреді де (сүре 3, 59) Марьямға Исаны қыздық тудырғанына себепші болған бір құдай рухынан жіберілген туралы хабарлайды (сүре 19, 17). Исаға қатысты қасиетті рух Құранда басқа жерде де айтылып кеткен (сүре 5, 110).

Құран бойынша жас Иса қайта тірілуін хабарлаған (сүре 19, 33), бірақ бұның мағынасында Құранда жиі айтылып кеткен дінге сенген кісілердің „ғарасат күнде“ (төмен қара) қайта тірілуі да түсінілуі мүмкін. Құран Иса тірі аспанға шыққанын хабарлайды (сүре 4, 157-159, сүре 3, 55).

Христиандар айтуы бойынша, Иса пайғамбарөзінің аспанға көтерілуінен бұрын керіп шегеленгенінде өмірден өшті, содан кейін Алланың арқасында осы дүниеге қайта оралды. Мұсылмандар айтуы бойынша, тірі Иса пайғамбар кері шегеленбей аспанға көтерілген. Осы сұрақта мұсылмандар мен христиандардың пікірлері бірыңғай емес. Бірақ Иса пайғамбарды көтерген кезде ол өлі болмай, адамдардың ағартушысы болған деген сезім ортақ. 3:55 сүресінде және 5:48 «... мен оны ақтатамын» және «... сендер маған қайта оралғандарыңда осы дүниеде бірыңғай болмаған ой-пікірлеріңді мен /Алла/ бір өзім шешемін». Сондықтан кейбір қалған құпиялардың шешімін мұсылмандар мен христиандар таласпай сабырлықпен бір Алладан күтуі керек.

Құранның ішінде дінге сенген кісілердің ғарасаттың мезгілінде қайта тірілуі да бар (сүре 36, 77, сүре 69, 13, сүрелер 75, 99 тағы тағылар). Құран бойынша құдайға және ғарасатқа сенген және (парыздар бойынша) дұрыс істер істейтін кісілер ғарасаттан қорқпау керек (сүре 2, 62).

Исламдың және христиандық этикалық негізлер

Аталған 3 „Абрахам діндердің“ де этикалық негізлері**) бір бірмен байланысты. Исламда да атап өтілмесе де парыздар бар. Мәселен Құран айыпсыздарды өлтіруге қатаң және қалмастан тайым салады. „Джихад“ ұғымы = „Қасиетті соғыс“ мына мағынада Құраннан емес, ал Мұхаммедтің және исламдың праволық мектептердің пікірлернен алынған.***). Өз құдайдан алыс нәпсілерге іштен рухани (және моральдық) жұмыс істеу „үлкен джихад“ ретінде қаралады, бұл „үлкен джихадқа“ бәр сыртқы таластарға қарағанда көбірек мағына келтірледі. (Салыстыр, мәселен, Исаның арнауын „алдымен бөренені өз көзден шығарып алуға...“ - Көптеген сыртқы дау-жанжалдар осылай өз негіздерінен айырылар еді.) „Сөздің джихады“ діннің бейбітшілік өкілдігі болады. „Қолдың джихады“ дінге сенгеннің әрекетті ғибратты тәлімі болады. „Семсер джихады“ „кішкене джихады“ деп те аталады; оған тек ғана шабуыл жасалған дінге сенгендерді қорғауға рұқсат беріледі (салыстыр: Құран, сүре 2, 190). Басқа діндерге сенгендерге қарау „күшінің“ негізі Құранда да салынған (сүре 48, 29, 47, 4). Жыныс қарым-қатынас туралы, басқа діндердің мүшелермен некелесуге тыйым салуын тағы тағыларды қосқанда, дәстүршіл жөн-жоба ұлан-байтақ болады.

Ислам тіректерге жатады: „құдайдан (Алладан) басқа құдай жоғын және Мұхаммед құдай жібергенін тану; бұйырған күнделікті намаздарды оқу; жыл сайын ораза ұстау; мүмкіншілік болса бір рет қажылық (хадж) істеу және зекетті (міндетті салықты) төлеу.“

*) ...Құранның Сіздегі аудармасында (болжамында) тармақтардың нөмірі басқа болуы мүмкін. Егер Сіз атаулы параграфтан көрсетілген мазмұнды таппасаңыз, онда Құранның (Сүренің) осы тарауындағы

алдыңғы немесе келесі қайырымын қараңыз.

**) Мынаған қатысты арнайы бет, мәселен, біздің ағылшын тілдегі веб (интернет) бетте бар.

***) Тарихи крест жорықтары да тәуратпен негізделінбеген, олар адам әрекеттері болады да, мәселен, көпшілік европалық христиандардың ойлауы бойынша олардың жаман атағы бар.

Баспана бетке қарай:

Келесі тақырыптарға (ағылшынша) негізгі мәтін:

Исаның жолдары, оның адам саналылығына және адамзат пен жердің өзгеруіне қосқан үлестері: тәуелсіз ақпараттық бет; зерттеу мен тәжірибенің көптеген салаларының жаңа көзқарастарымен; жеке тұлғаның дамуы үшін тәжірибелік кеңестермен.

„Христос жолдары“ веб (интернет) бет зерттеу және ақпарат жоба болады. Бұл бет шіркеулерден, дін түтүлерден және басқа дін жамағаттардан тәуелсіз (бірақ оларға қарсы да бағытталынбайды). Бұл бет діндердің аралығында бейбітшілік қарым-қатынасқа және шексіз түсінуге жәрдем береді. „Христос жолдары“ экономикалық пайдаға және саяси ықпалға ұмтылмайды. Христос жолдары миссионерлік етпейді де мүшелерді іске тартпайды.